

Počivamo li zaista u miru? Povreda mira pokojnika oskrvnjivanjem grobnih mjesta najčešće se događa zbog imovinskih razloga i pod utjecajem alkohola

Za obitelji žrtava oskrvnjivanje groblja nije tek "još jedan slučaj u policijskoj statistici". Oni su rana koja podsjeća da i mrtvi mogu biti povrijeđeni, a živima ostaje samo gorčina i osjećaj nemoći

AUGUSTIN MARKOTA / Foto: Igor Jakšić, Pexels, ilustracija — 5. listopada 2025. 18:35

Smrt se u našoj sredini još uvijek donekle tabuizira. Smatra se teškom i mračnom temom do te mjere da smo o normalnom dijelu ljudskog života skloni govoriti u eufemizmima: pokojnik je "utonuo u vječni san", "zauvijek nas je napustio", "otišao je na onaj svijet". S "onim svijetom" otvara se niz ontoloških pitanja oko kojih će se uvijek lomiti koplja. Međutim, u ovom projektu fokus ne

stavljamo na pitanje "Kamo idemo kad umremo?" nego "Kako idemo kad umremo?" Dalmacija Danas će se kroz ciklus članaka pod nazivom "Počivamo li zaista u miru? Zdravstveni, etički i pravni aspekti odnosa prema ljudskom tijelu nakon smrti" baviti manje poznatim, često tabuiziranim te zdravstveno i pravno zanimljivim dijelovima odnosa prema ljudskom tijelu nakon smrti. Istražit ćemo kakvi su pravni okviri postupanja prema ljudskom tijelu nakon smrti, što se u zdravstvenom i teološkom smislu smatra mirnim počivanjem i koja je najčešća zona zaobilaženja zakona vezanih za ukop.

U novom nastavku detaljno smo obradili problematiku vandaliziranja grobalja i spomenika te smo pokušali dublje ući u tu temu kroz brojke, mjere prevencije i razne statistike, a proučili smo i zakonske regulative. Groblja su oduvijek bila mjesta tišine i pijeteta, prostori na kojima se prepliću osobne uspomene i kolektivno sjećanje. Ondje ljudi dolaze u miru zapaliti svijeću, položiti cvijet, u mislima se vratiti onima kojih više nema. Nažalost, događa se da u rijetkim, ali uvijek šokantnim trenucima, taj mir biva narušen – kada netko odluči oskrvnuti grob, razbiti spomenik ili osramotiti uspomenu. U javnosti se takvi događaji doživljavaju gotovo kao svetogrđe, a hladna policijska statistika pokazuje da se radi o vrlo rijetkim kaznenim djelima. Ipak, svaki takav slučaj odzvanja daleko snažnije nego što brojke mogu dočarati.

Kada pijetet postane pravno pitanje

Kazneni zakon Republike Hrvatske u Članku 332, koji je nazvan Povreda mira pokojnika, sankcionira one koji "grubo povrijede mir pokojnika ili oskrvnu grob ili spomen-obilježje". Za takav čin predviđa se kazna zatvora do godinu dana. U težim oblicima, poput neovlaštenog uklanjanja ili premještanja leša i posmrtnih ostataka, kazna raste do dvije godine. No stvarnost pokazuje da se kazneno djelo rijetko kvalificira isključivo kroz ovaj članak. Kada netko razbije lampione, razvali mramornu ploču ili sprejem išara križ, često se radi o kaznenom djelu oštećenja tuđe stvari (čl. 235), gdje su kazne u rasponu od dvije do pet godina zatvora, ovisno o šteti i motivima. Ako je grobno mjesto ili spomenik zaštićeno kulturno dobro, tada se primjenjuje čl. 319, koji predviđa strože kazne – do tri godine, a za kulturna dobra od nacionalne vrijednosti čak do pet godina.

Osim kaznenih odredbi, u priču ulazi i Zakon o grobljima, koji regulira ponašanje i propisuje novčane kazne od 1.000 do 5.000 eura za građane koji vrijeđaju pijetet grobnog mjesta. Drugim riječima, hrvatsko zakonodavstvo groblja tretira kao svete prostore – ne samo u emotivnom, nego i u pravnom smislu.

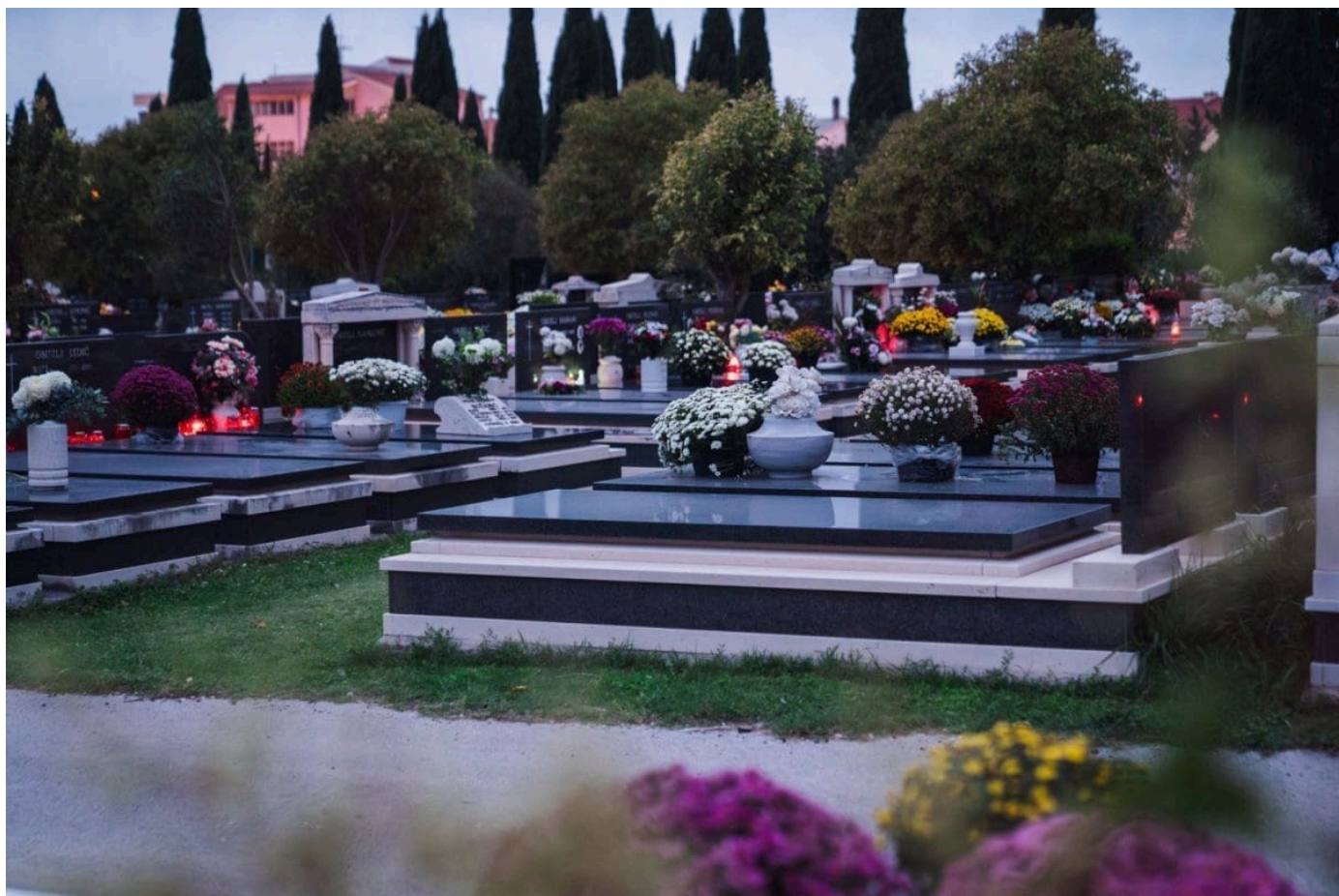
Rijetko djelo, velika buka

Podaci MUP-a otkrivaju zanimljiv kontrast. Oskvrnuća grobova i spomenika čine tek djelić ukupnih kaznenih djela – oko 0,07 posto. Ali kad se dogode, izazivaju buru reakcija.

- 2022. godina: 26 prijavljenih slučajeva.
- 2023. godina: 23 slučaja i 11 počinitelja.
- 2024. godina: broj skače na 42 prijavljena slučaja, uz svega 7 evidentiranih počinitelja.

Ono što posebno upada u oči jest činjenica da se gotovo polovica slučajeva 2024. odbacila – čak 55,6 posto. Razlog leži u zahtjevnosti zakonske definicije: treba dokazati "grubu povredu pijeteta". Dakle, nije dovoljno da je netko razbio cvijetnjak ili ukrao lampion – da bi se nešto kvalificiralo kao oskvrnuće groba, mora postojati jasna i ozbiljna namjera povrede pijeteta.

No to ne znači da groblja ostaju pošteđena vandalskih napada. Dobar dio incidenata zapravo završava u rubrici "krađe" ili "oštećenja" pa službene brojke često izgledaju skromnije nego što su dojmovi s terena.

Tko su počinitelji i zašto to rade?

Ako pitate policiju, tipični je počinitelj muškarac, često mlađi punoljetnik ili povratnik u kaznena djela. Motivi su raznoliki i ponekad nevjerojatno banalni.

- **Imovinski motiv:** najčešći razlog. Krađa brončanih vaza, križeva i skulptura koje završavaju u otkupima sekundarnih sirovina. Vrijednost pojedinih predmeta često ne prelazi nekoliko desetaka eura, no šteta u moralnom i simboličkom smislu neprocjenjiva je.
- **Vandalizam pod utjecajem alkohola:** ljudi koji nakon noćnog izlaska uđu na groblje, pomiču ploče, razbijaju križeve ili pale lampione. Njihov se trenutni "zalogaj adrenalina" obiteljima pokojnika pretvara u dugotrajnu bol.
- **Ideološki motivi:** grafiti i oštećenja antifašističkih spomenika, vjerskih obilježja ili memorijala iz Domovinskog rata. U tim slučajevima radnje se nerijetko kvalificiraju i kao zločini iz mržnje.
- **Teške provale:** najdramatičniji slučajevi uključuju otvaranje grobnica, često radi krađe vrijednih predmeta. Primjer s Miroševca, gdje je provaljeno u čak 18 grobnica, zorno pokazuje koliko brutalna ta djela mogu biti.

I dok motivi variraju, jedno im je zajedničko: svako oskrnuće ostavlja trag koji duboko pogađa obitelji i zajednicu.

Kako spriječiti vandalizam?

Prevenција je možda i najvažniji dio priče. Policija tradicionalno pojačava nadzor uoči blagdana Svih svetih i Dušnog dana, kada su groblja prepuna ljudi i automobila. Organiziraju se ophodnje, regulira promet, a građane se upozorava da ne ostavljaju torbice i vrijednosti u vozilima. Upravitelji groblja sve više ulažu u infrastrukturu: postavljaju videonadzor na ulazima i glavnim alejama, poboljšavaju rasvjetu, angažiraju fizičko osiguranje vikendom i noću, koriste skrivene oznake na metalnim ukrasima kako bi ih se moglo identificirati u slučaju krađe i otvaraju brze kanale za dojave građana – od posebnih brojeva do QR kodova na oglasnim pločama.

Kampanje samozaštite i suradnja s policijom dodatno pomažu u prevenciji. Primjeri pokazuju da su ovakve mjere, osobito na velikim gradskim grobljima, značajno smanjile broj incidenata. Na prvi pogled, brojka od 42 prijavljena slučaja u cijeloj 2024. godini može se učiniti skromnom u odnosu na tisuće drugih kaznenih djela. Ali dok krađe, provale ili fizički napadi često ulaze u svakodnevnu crnu kroniku, oskrnuće groba ima posebnu težinu. Ono dira u samu srž ljudskog dostojanstva – u odnos prema mrtvima.

Za obitelji žrtava takvi postupci nisu tek "još jedan slučaj u policijskoj statistici". Oni su rana koja podsjeća da i mrtvi mogu biti povrijeđeni, a živima ostaje samo gorčina i osjećaj nemoći.

Kazneno djelo malih brojki i velikih odjeka

Oskvrnuća grobova u Hrvatskoj statistički su rijetka, ali društveno snažno odjekuju. Zakon je jasan, kazne postoje, no visok dokazni prag često otežava kvalifikaciju. Počinitelji su različiti – od sitnih lopova do ideološki motiviranih vandala – a motivi ponekad banalni, ponekad duboko destruktivni. Prevencija i osvještavanje javnosti zato ostaju ključni. Jer svaka razbijena ploča ili ukradena vaza nije samo materijalna šteta, to je udarac na kulturu sjećanja i zajednički osjećaj poštovanja prema onima kojih više nema. A u društvu koje njeguje pijetet svaka takva rana odzvanja daleko više od brojke u statistici.

Počivamo li zaista u miru? Stručnjaci kažu da se prema pokojnicima odnose s najvećim poštovanjem, ali manjak grobara i mogućnosti izbora načina pogreba donose ozbiljne probleme

Počivamo li zaista u miru? Don Ante Žderić o dilemama i strahovima umirućih: "Čovjeku treba vrijeme za tugovanje i oproštaj, a u beznađu i manjku vjere mnogi se znaju zapitati – što ako naprijed nemamo gdje, a nazad nemamo kome?"

Počivamo li zaista u miru? Manjak obdukcija često je rezultat nepovjerenja i nepoznavanja posla patologa, a prakse u Europi i svijetu drastično se razlikuju

Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti

Moja reakcija na članak je...

NAPIŠI, DOJAVI, SLIKAJ,
UKAŽI... BUDI DIO NAS.

[UVJETI KORIŠTENJA](#) [PRAVILA O PRIVATNOSTI](#) [PRODAJA I MARKETING](#) [IMPRESSUM](#)
[KONTAKT STRANICA](#) [CJENIK](#) [CJENIK-IZBORI](#)

© 2025 Dalmacija danas. Sva prava pridržana.